

Dobrovolné nástroje ochrany životního prostředí

Abstrakt

Tématem této diplomové práce jsou dobrovolné nástroje ochrany životního prostředí. Hlavním cílem je vytvořit ucelený a komplexní přehled nejvýznamnějších dobrovolných nástrojů, charakterizovat je, demonstrovat způsoby jejich využití v praxi a také analyzovat jejich právní regulaci na národní, evropské anebo mezinárodní úrovni. Pro adekvátní představení tématu je úvodní část této práce věnována obecně nástrojům ochrany životního prostředí. Druhá část se detailněji zabývá již jen skupinou dobrovolných nástrojů, přičemž popisuje také historický kontext jejich vzniku v rámci environmentální politiky. Další části této práce se zaměřují na konkrétní dobrovolné nástroje, jež byly vybrány jako objekt bližšího zkoumání. Tyto nástroje jsou seřazeny podle jejich vyhodnocené právní a praktické relevance. V třetí části je proto nejprve věnována pozornost dobrovolným environmentálním dohodám (známým též jako dohody o ochranných podmínkách), které představují relativně známý právní institut v národním kontextu a jsou v různé míře upraveny zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Čtvrtá část následně analyzuje dva formalizované systémy environmentálního managementu, konkrétně EMS zaváděný dle mezinárodní normy ISO 14001 a program environmentálního řízení a auditu (EMAS), oba známé svými výraznými praktickými dopady. Pátá část popisuje všechny tři rozlišované typy environmentálního značení se zvláštním důrazem na ekoznačení, která vykazují největší právní relevanci. Šestá část, kompilačně nazvaná "Ostatní dobrovolné nástroje", zahrnuje zbývající soubor nejznámějších dobrovolných nástrojů. Jedná se o nejrůznější nástroje doplňující environmentální management, dále metodu posuzování životního cyklu, ekodesign, hodnocení možností čistší produkce, jednostranné závazky a také o některé méně konvenční dobrovolné nástroje – šetrnou veřejnou správu a ekologické zemědělství. Tyto ostatní nástroje již nejsou zkoumány stejně podrobně jako nástroje obsažené v předchozích částech, neboť u nich nebyly shledány příliš významné právní souvislosti. Celkově lze tuto diplomovou práci považovat za pečlivou analýzu dobrovolných nástrojů, doplněnou o celkové zamyšlení nad danou problematikou a jejími klíčovými právními aspekty, kterým v odborné literatuře často chybí odpovídající pozornost pro další rozvoj.

Klíčová slova:

dobrovolné nástroje ochrany životního prostředí, dobrovolné dohody, EMAS, environmentální značení